

ESSZÉPÁLYÁZAT- 2017/2018
TANULMÁNYI VERSENY

Pályázó neve: *Ruff István Zalán*

[Vak Bottyán Gimnázium, Paks]

Dolgozata címe: *Légy ember mindhalálig!*

Értékelő oktató: *Dr. Makai Péter, adjunktus*

[ME Antropológiai és Filozófiai Tudományok Intézete]

Értékelési szempontok:

- A. Felépítés és kivitelezés [max. 5 pontból 5 pont]
- B. Érvelés, következetesség, tárgyi megalapozottság [max. 5 pontból 5 pont]
- C. Formai, stiláris és nyelvi jelleg [max. 5 pontból 5 pont]
- D. Önállóság és eredetiség [max. 5 pontból 4 pont]

Javasolt pontszám*: 20 pontból Σ 19 pont.

Írásbeli értékelés

A pályamunka az ember *lényegére* és *önazonosságát* biztosító források *eredetére* irányuló filozófiai vizsgálódás, amely szerzője kiváló problémaészlelő-tehetségéről, kritikai készségéről és nem utolsósorban korához mérten érett nyelvi-stiláris kifejezőképességéről ad tanúbizonyságot. A problémák feltárásához analitikusan közelít, figyelmet fordít a logikai koherenciára és a szemléletességre, olykor egyenesen invenciózus megoldásokkal él (kategorizáció, osztályozás – lásd például az emberré válás *lépcsőfokairól* írottakat [p. 4.]). Lehetséges forrásait – annak ellenére, hogy gazdag szépirodalmi példatárral dolgozik – sajnos nem jelzi, néhol pedig fel-feltűnik egy nehezen érthető vagy nem egészen adekvát állítás (a szerző például az ún. *veleszületett tulajdonságaink* kapcsán kijelenti, azokat „nem tudjuk tanulni”, s „nehézkiesen vagyunk képesek fejleszteni” [p. 5.]; elismeri a hatások jelentőségét, de logikai alap nélkül kétségbe vonja a tapasztalatok fontosságát [p. 4–5.]; megemlíti, hogy a hatalommal nem fér össze a jóság és a lelki béke, ugyanakkor elfelejti azt, hogy a felelősséghez, a jóság jótettek formájában történő érvényesítéséhez, sőt egyáltalán a

* Kitöltése nem kötelező, a számszerűsített érték pusztán a munka előzetes-tájékoztató kiértékeléseként funkcionál.

cselekvéshez egyfajta hatalom szükségeltetik [p. 7.]). A problémagazdagság másrésről hátrányt is jelent, hiszen a szerzőnek nem marad elég tere egy-egy probléma vagy látszólag evidensnek ható állítás filozófiai mélységének részletes kibontására; vagy adott esetben a problematikák retorikailag jól elfedett összetorlódását eredményezi, hiszen az antropológiai kérdés és az identitásprobléma érintkezésük ellenére sem azonosíthatók egymással maradék nélkül, s akkor még a leíró és előíró szempontok elkülöníthetőségének súlyos tematikáját nem is érintettük.

A dolgozat általában a hagyományos emberi önképet látszik erősíteni (szellemiség, döntési szabadság), noha kétségtelenül helyesen látja, hogy ez a kép bizonyos, *későmodernnek* nevezhető nézőpontokból immár súlyos kihívások előtt áll. Ráadásul az életformaválasztás lehetősége és módja egészen másfajta kontextusban lép fel a premodern társadalmak gondolkodásában. Látható módon a dolgozat normatív szemléletű és morál-alapozottságú antropológia irányába („szellemiség”, „jóakarát”, „benső iránytű”) mozdul el; noha filozófiai értelemben meglehetősen kérdéses, mennyiben beszélhetünk „egyéni, csak ránk jellemző világnézetről” [p. 10.].

– *Összegezve*: egyenetlenségei ellenére is kiváló filozófiai tehetségről számot adó, díjazásra érdemes munka. Biztatom a szerzőt bölcséleti tanulmányainak folytatására!

Miskolc, 2018. március 20.

Makai Péter PhD s. k.
adjunktus
